

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 38

לאסוקי שמעתא – סיכום הלכתי על סדר הדף (עם לשון השו"ע במודגש)

ב"ב לח

א. שולי הדקל במקח ובחזקה. ב. שלא בפניו. ג. נכסי בורח. ד. מחמת ממון ונפשות. ה. לשון המחאה.

א. אמרי נהרדעי המוכר דקל לחבירו קנה כל הקרקע בשולי האילן עד התהום שאם ימות יטע אחר במקומו ושאין בעל השדה יכול לחפור תחת האילן אפילו למטה מאלף אמה (רשב"ם ועי' תוס') ורבא אמר אין לו קרקע וכן הלכה (חו"מ רטז, ט). אבל אם אוכל כל פירות אילן שלש שנים וטען על בעל האילן אתה מכרת לי אילן זה וקרקעו הרי זה יש לו קרקע בעובי האילן עד התהום לפיכך המוכר אילן יחידי לחבירו צריך למחות בו בתוך כל ג' (שנים) כדי שלא יחזיק בקרקע (חו"מ קמא, כ).
ב. משנה: אינה חזקה עד שיהא המערער עם המחזיק במדינה אחת (כגון שהיה עמו ביהודה ואפי' בעיר אחרת) ורבי יהודה אומר אפילו⁴⁹ בארץ רחוקה. ומפרש בגמרא שסבר ת"ק מחאה מבטלת חזקה אפילו מיחה המערער שלא בפני המחזיק (קמו, א) וכיון שהיה יכול למחות ולא מיחה לעולם הוי חזקה אפילו החזיק שלא בפני המערער והוא במדינה אחרת אם שיירות מצויות ממקום שמחזיק בו למקום שהמערער בו אבל אם היתה מלחמה ושיבוש דרכים בין מקום זה למקום זה לא הוי חזקה (קמג, א) אלא שסתם יהודה וגליל כשעת חירום דמו שאין השיירות מצויות ואינה חזקה שאין המחאה נשמעת למחזיק ולכך לא מיחה והיה למחזיק לשמור שטרו (רשב"ם).

ג. א, אמר רב אין חזקה בנכסי בורח שהרי אין יכול למחות שלא בפני המחזיק (וכדר' יהודה דמתניתין דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה) ושמאל אמר יש חזקה שהרי מחאה שלא בפני המחזיק הויא מחאה. ב' איכא דאמרי אמר רב יש חזקה בנכסי בורח ותמה שמואל פשיטא שהרי יכול למחות אפילו שלא בפניו. אבל רב כיוון לחדש שמועיל מחאה שלא בפניו ודי בפניו ב' ואפילו זקנים או חולים אע"פ שאינם יכולים לילך ולהודיע למחזיק שהם יאמרו הדבר לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע למחזיק (קמו, א) ושמואל לא העלה על דעתו שדיבר רב בזה שהרי שמואל סבר מיחה בפני שני בני אדם שאין יכולין לומר לו אינה מחאה והלכה⁵⁰ כרב דהוי מחאה.

ד. ג' אמר רבא הלכתא ברח המערער מחמת סכנת נפשות אין מחזיקין בנכסיו שירא למחות פן יודע מקומו וירדפו אחריו אבל אם ברח מחמת ממון מחזיקין בנכסיו שאינו ירא כל כך (קמג, ג) דכיון דאנוס הוא ואין לו מה לפרוע אין רודפין אחריו ואם נודע מקומו שברח שם אינו חושש אבל בורח מחמת רציחת נפשות ירא למחות פן ירדוף גואל הדם אחריו כי יחם לבבו והשיגו והרגו (רשב"ם).

ה. כיצד לשון המחאה אומר בפני שנים פלוני (שהוא) משתמש בחצרי או בשדי גזלן הוא ולעתיד אני תובע אותו בדין (רמ"א: ⁵¹וי"א שאי"צ לומר אתבע אותו בדין) וכו' אבל אם אמר להם פלוני משתמש בחצרי גזלן הוא אין זו מחאה שהרי המחזיק אומר כשמעתי (זה) אמרתי שמא חירף אותי בלבד ולפיכך לא נזהרתי בשטרי (קמו, ד).

⁴⁹ שלכך תקנו ג' שנים לחזקה כדי שאפילו אם יהיה המערער באספמיה (מהלך שנה מא"י) ויחזיק המחזיק שנה (בא"י) וילכו ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת למחות בפניו. דלר"י מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה.

⁵⁰ ואע"ג דקי"ל כשמואל בדיני כאן פסקו כרב משום דאמוראי בתראי כוותיה ס"ל (באה"ג בשם רא"ש).

⁵¹ ב' הפירושים הביא רשב"ם. דעת המחבר כפיר"ח שאם אין אומר למחר תבענא ליה בדינא הרי הוא כנותן פגם בחבירו ולא כמוסר עדות ואינה מחאה. ור' יעקב בר יקר פירש שהעיקר שימחה מחמת עצמו לומר חצרי ושדי ולא חצר זו ושדה זו אבל מה שאומר למחר תבענא ליה אינו אלא פירוש לדבריו הראשונים ואינו מעכב.

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés

www.dafhayomi.fr - +33 6 14 55 78 08 - Sponsorisez le Daf Panorama - Info@dafhayomi.fr

Refouah Chelema Sarah Bat Kamar

www.ohavei-torateha.com